

Rondom de Belvertsche Akkers

Auteur: Charles Aerssens

Hart van Brabant

Deze rondwandeling gaat door het gebied tussen de Brabantse dorpen Haaren en Esch ten noorden van de Essche Stroom met Ruysbossche Loop en Broekley. Het gebied kent een rijke geschiedenis. Zo heeft archeologisch onderzoek bewoning uit de Steentijd, de Brons- en IJzertijd, de Romeinse periode en de Middeleeuwen aangetoond. We vertrekken vanaf de St. Lambertuskerk in het centrum van Haaren en wandelen door het Park Ruijbosch met de Ruysbossche Loop langs de Belvertsche Akkers naar het groene Buurtschap Noenes. Door het coulisselandschap via het buitengebied Schovert komen we dan aan de Essche Stroom, die we stroomafwaarts volgen tot de Kasteel brug. Door het dorp Esch keren we terug naar de Essche Stroom. We steken het riviertje over en volgen de doorgaande weg tot het route naar De Ruiting afbuigt, waar we de markering van het Pelgrimspad en de Camino naar Santiago de Compostella volgen. De route voert terug over de Belvertsche Akkers, waar we naar het vertrekpunt op het Mgr. Bekkersplein in Haaren terugkeren.

Routebeschrijving

1. We vertrekken vanaf het Mgr. Bekkersplein bij KNP43 en steken de Kerkstraat over. De route gaat door het pad langs de St Lambertuskerk en rechtsaf achter de kerk langs tot aan het klaphekje aan de linkerzijde. Hier komen we in het natuurgebied Park Ruijbosch.. We volgen het pad tussen de overloopwadi's door en gaan bij het beekje van de Ruysbossche Loop naar links. De route volgt de waterloop, die verderop overgaat in Broederspaadje, een eeuwenoud kerkpad. Met de bocht naar rechts komen we aan het einde van het Broederspaadje op de Roonsestraat bij Camping Pergama Landjuweel. Hier staat een infopaneel van het wandelroutenetwerk. We wandelen naar rechts en slaan even verderop links af De Bogtsteeg in. De klinkerweg passeert bij KNP25 het waterwingebied en gaat over in een onverhard pad. We komen nu in het gebied van de Belversche Akkers. Even voorbij KNP25 kiezen we voor het bospaadje aan de linkerzijde van De Bogtsteeg. Na de sluitboom bij KNP24 komen we weer op de zandweg en bereiken we de eerste huizen van het buurtschap Noenes. Met de bocht naar links komen we aan het terrein van het pompstation van Brabant Water bij KNP55. Hier gaat de route rechtsaf richting KNP10. In de bocht naar rechts slaan we linksaf de onverharde Oirbroeksesteeg in tot we aan het recreatiegebied de Noenes komen.
2. Rechtsaf langs het recreatiepark bereiken we KNP10 aan de Blazeveldweg waar we op de kruising linksaf staan. Aan het einde gaat het pad bij KNP11 over in de Broeksteeg, die een bocht naar rechts maakt. Langs de laatste recreatiewoningen slaan we bij KNP9 naar links het bomenlaantje in. We steken verderop de Broekley over tot we tussen de weilanden door op de Oirbroekdreef uitkomen bij KNP5. De route gaat hier naar links. We volgen de zandweg, waarover hier het traject van het Pelgrimspad verloopt, tot aan de bosrand. Hier gaat de route naar rechts en komt de Oirbroekdreef uit op de kruising met Overeind en Esschenbaan bij KNP12. Hier steken we schuin naar links over en slaan

rechtsaf de Esschsebaan in. We wandelen voorbij aan de Andreas Hoeve en verderop zien we aan de rechterzijde aan de Pickensteeg 1 een grote gerestaureerde woonboerderij uit 1700. Aan het einde van deze Esschsebaan komen we op de Witvensedijk. We steken over en gaan naar rechts om in de bocht linksaf over de Haarenseweg richting Esch te wandelen. N

3. et voor de brug over de Essche Stroom wandelen we links door het klaphekje en volgen we het voetpad met de klok mee om het kleine jachthaventje, dat hier sinds 2018 weer is aangelegd! Er staat een zitbank, een vlaggenmast en een ligt een grote zwerfkei met een gedicht van Pien Storm Van Leeuwen over de Essche Stroom. We volgen de waterloop stroomafwaarts op de oeverwal langs de Essche Stroom tot aan de Kasteelse Brug. We steken naar rechts de brug over en wandelen langs KNP13 de Spankerstraat in tot de T-splitsing. Op de T-splitsing bij KNP14 met een kruisbeeld rechts en de mooie, oude boerderij aan de overkant voert de route ons naar rechts door de Postelstraat. We volgen de Postelstraat langs KNP11 en de Basisschool Willibrordus tot we op de Haarenseweg uitkomen, midden in het centrum van Esch bij KNP10. De route gaat hier rechtsaf over en vervolgen de Haarenseweg tot op de Y-splitsing om daar naar links te gaan. De oude Haarenseweg komt op de T-splitsing op De Ruiting uit. Linksaf volgen we het asfalt, dat parallel verloopt aan het beekdal van de Essche Stroom. We wandelen rechtdoor bij KNP4 op de splitsing met de Koolwijksestraat. We passeren we aan de linkerzijde de 'De Roudonck. Verderop zien we aan de rechterzijde op de hoek van een veldweg een vervallen Mariakapelletje. We blijven het asfalt van De Ruiting volgen tot deze naar rechts afbuigt. Hier wandelen we bij KNP6 rechtuit over het onverharde pad. De route voert door het bosgebiedje van Setersheike. We blijven de zandpad mat de bocht naar links volgen tot we aan KNP21 komen.
4. Bij KNP21 slaan we rechtsaf in de richting van KNP22. We steken de Belversestraat over en vervolgen de zandweg tot we bij KNP22 uitkomen midden in het open gebied van de Belvertsche Akkers. De route gaat hier naar links. We zijn nu op het laatste traject terug naar Haaren en passeren KNP26 en KNP27 langs het Waterwingebied. Bij KNP29 slaan we rechtsaf en bereiken met de bocht naar links de eerste huizen van Haaren. We staan hier op de Kapelweg, die we uitlopen tot op de kruising met de Roonsestraat en Eind. We steken recht over en volgen de Haarendijk langs het Tankstation Tamoil tot op de kruising met Nemelaerstraat en Driehoeven bij KNP42. We slaan hier rechtsaf en bereiken na een paar honderd meter ons eindpunt op het Mgr. Bekkersplein.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

15 km

Start- en eindpunt

Dinercafé Juffrouw Jopsen, Driehoeven2, 5076 BB Haaren

Parkeerplaats

Mgr. Bekkersplein, 5076 AX Haaren

Openbaar vervoer

o Bus 140 Bravo/Arriva Tilburg - Den Bosch, Bushalte Mgr. Bekkersplein, 5076 AX Haaren

Horeca onderweg

o Dinercafé Juffrouw Jopsen, Driehoeven 2, 5076 BB Haaren

o Pannenkoekenbos Esch, Haarenseweg 4, 5296 KB Esch

o Op enkele punten onderweg zijn banken en picknickplaatsen ingericht.

Achtergrondinformatie

St. Lambertus kerk

Deze Neogotische kerk is in 1914 gebouwd. Maar Haaren had al vanaf 1350 tot 1821 een kerk, die bediend werd door de Norbertijnen van Tongerlo. Als de kerk na de Vrede van Munster (1648) in bezit komt van de Protestanten, wijken de Katholieken uit naar een schuilkerk. In 1856 komt de nieuwe St. Lambertuskerk, een Waterstaatskerk, gereed, die helaas in 1911 door brand verwoest wordt. Architect Wilhelmus Theodorus van Aalst (1856 -1927) bouwt een driebeukige kruisbasiliek met een toren en een dakruiter. De gewelven krijgen tussen 1940-1942 kleurige schilderijen door kunstschilder Jos ten Horn (1894-1956), die gebaseerd zijn op de Openbaring van Johannes en aangeduid wordt als 'De Hemel van Haaren'. Het interieur omvat een hoogaltaar en een Maria-altaar uit 1917, een triomfkruis uit 1918, glas-in-loodramen en acht beelden uit 1930. Opvallend zijn de twee glas-in-lood ramen, geschonken door de vluchtelingen uit Best en Oirschot in de periode 3-26 oktober 1944. De Sint-Lambertuskerk is sinds 2001 rijksmonument en is in 2011 nog grondig gerestaureerd.

De Belversche Akkers

Dit open landbouwgebied van 230 hectare vol geschiedenis ligt tussen de beekdalen van Essche Stroom, Oude Leij en het Helvoirtse Broek. Tot de ruilverkaveling van 1961 hadden de percelen nog vrijwel hetzelfde patroon als de eerste kadastrale kaart van 1832. Het was een lappendeken van veel kleine percelen van een halve tot enkele hectaren. De oorsprong van de Belversche Akkers gaat terug tot in de laatste ijstijd. De begroeiing in die periode zorgde ervoor dat het reliëf van dat gebied werd gefixeerd. Door het langdurig bemesten van de akkers werd de bolling in stand gehouden, wat een hoogteverschil oplevert tussen het midden en de randen van de akker. De vorm van de percelen geven veel historische informatie, die wijzen op kleine agrarische nederzettingen in de Romeinse tijd. Maar de grond herbergt nog meer geheimen van vroeger zoals scherven aardewerk uit IJzer- en Bronstijd, de Romeinse en Karolingische tijd van voorraadvaten en schalen. Ze wijzen op kleine agrarische nederzettingen in de Romeinse tijd met de vraag of de Belversche Akkers mogelijk een archeologische schatkamer is. Door de ruilverkaveling zijn de kleine percelen verdwenen, net zoals oost-west lopende zandwegen.

Buurtschap De Noenes

In de zestiger jaren van de vorige eeuw bestond De Noenes uit een lappendeken van weilandjes en geriefbosjes. Maar de boeren hechtten weinig waarde aan dit schrale en natte gebied. Randstedelingen hadden wel oog voor de fraaie omgeving van De Noenes en kregen toestemming om er hun tent in het weiland op te zetten. Van een tent kwam een caravan of een stacaravan en het stukje weiland werd vervolgens aangekocht. Deze nieuwe eigenaren hebben zich in 1978 verenigd in de Vereniging van Eigenaren De Noenes, die het voor elkaar krijgt dat er een bestemmingsplan komt waarin plaats wordt gemaakt voor het recreatieve gebruik van ongeveer 240 percelen. In deze periode wordt er ook elektriciteit, drinkwater en riolering aangelegd. In 2003 wordt er aardgas aangelegd en zijn de paden verbreed zodat het buurtschap voldeed aan de geldende veiligheidsnormen. En in 2017 is door de bewoners van De Noenes het aanleggen van glasvezel in een buitengebied afgerond en nu zijn er initiatieven op het gebied van duurzaamheid en biodiversiteit. Er loopt ook een proces om op De Noenes permanent wonen mogelijk te maken.

Boerderij De Bezige Bij - Esch

Deze monumentale boerderij aan de Postelstraat 76 stamt uit het begin van de 17e eeuw. Het is een kortgevelboerderij met een dwarsdeel en een dak, dat zowel met riet als met pannen is gedekt. Op het erf staat een dwarsdeelschuur met een rieten schilddak. Een andere schuur en het bakhuis zijn bij de restauratie in 1971 gesloopt. De oudst bekende eigenaar, Melchior Jan Donckers, wordt al in 1611 genoemd. Vijftig jaar later is Elias Donckers eigenaar. In de 18e eeuw komen we militairen tegen als eigenaar: van 1726 tot 1746 Kapitein Johan Sayer en van 1746 tot 1781 Generaal Samuel de Chambrier van een Zwitsers Regiment in dienst van de Oranjes. De boerderij komt daarna in handen van de adellijke familie Graven Van Limburg-Stirum. Al die tijd wordt het bedrijf door pachters bestierd. In de 19e eeuw zijn het Essche boeren die de boerderij in eigendom hebben en het bedrijf runnen. In 1927 koopt Jan van Wanrooy de boerderij die in de familie blijft tot 1968. In de jaren '70 wordt het gebouw grondig opgeknapt en puur als woning in gebruik genomen. Vanaf die tijd wordt er dus niet meer geboerd.

Buitenplaats 'De Roudonck'

'De Roudonck' is een bijzondere plek van 1,7 hectare met natuurlijke graslanden, oude bomen, een houtwal, houtsingels, bosjes, een honderdtal knotwilgen, fruitbomen, een historische visvijver en restanten van de vroegere omgrachting van het oude woonhuis. Aan een appel-eikenlaan ligt een Brabantse hoeve, die aan de achterzijde de uitstraling heeft van een landhuis, dat vermoedelijk is gebouwd eind 1300 als omgrachte 'principale' adellijke woning. Een sfeer, die nog is terug te vinden in de gevels en in 'De Hoge Kamer' met z'n oude balken, schouw en muren van 35 cm dikte. De bouwwijze van dit huis is uniek en lijkt het meest op een 'Hallenhuis' op de grens van invloeden uit het Maasland en uit de Kempen. In 'De Hoge Kamer' is vroeger mogelijk recht gesproken ten tijde dat Schepenen van 's Hertogenbosch 'De Roudonck' bewoonden. Bij het huis hebben vroeger een bakhuis, duiventoren en waterput gestaan. In de muur van de zuidgevel bevindt zich een historisch metsel-teken, ook wel Vierschaar-teken genoemd. Dergelijke tekens werden aangebracht als eindwerkstuk van een metselgezel en / of als teken van rechtspraak. Het huis heeft door de eeuwen heen ook dienst gedaan als boerderij, als huis voor melaatsen en heeft rechten gehad voor het kweken en verhandelen van vis. Vandaar dat aan de achterzijde van het terrein nog een oude visvijver ligt. Via de Essche Stroom werd de vis vervoerd naar de markt in Den Bosch. In een aantal oude beschrijvingen wordt 'De Roudonck' daarom ook wel 'Het Vishuys' genoemd. Nu vinden we er een Bed&Breakfast.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50